Чурапчыга күн тахсар !

САҺА ОЛОХ

Чурапчы улууһун хаһыата

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

12+

2014 сыл Ахсынньы 20 күнэ Субуота № 183 (11002)

Дьаһалта отчуота

СЫЛЛААҒЫ ҮЛЭ ҮЧҮГЭЙ. ТЭТИМИ ЫҺЫКТЫМЫАХХА

Сыл түмүгүнэн чуолкай, итэ кордьис кэлиэ диэн онорбутун чаҥчыгыттар, сыанналаах түмүк онностор, итинник быыбаннардар кэлиэр. Бу күннэрэ нэһилиэктэрэ анаатыах бэйиэлэргэ отчуоттарга түмүктэнэн, ахсынньы 17 күнүттэн улуус бэйиэлэрин 2014 сылгыар үлэтин отчуота саҕаланна. Бэйиэлэ отчуот бастын Бахсы, Алаҥар, Хатыстыы нэһилиэктэригэр буолуо. Барыта 35 кэмиссиэ сылтан кыттыыны ылла. Улуус бэйиэлэрин салбуйааччылар, аппарат үлэһиитэрэ, уҥуохалыстар, тэриллэр салайааччылара сырыттылар. Отчуоттуур дьаһалтаны улуустуун бэйиэлэ А. Т. Ноговицын онордо.

БАХСЫҺА

Отчуот саҕаланыа 10 чаастан саҕаланна. Тоҕо диэн дьоннар үгэс үгэнэ буоллар, 50-тан тахса киһи кэлэн кыттыыны ылла. Мунньаҕы нэһилиэк бэйиэлэ И. Ф. Баранов салайда. Дьаһалтаны экраннаа слайдаанан хас саҥа ахсын сыыпаралар, диаграммалар, хаартыскалар көрдөрүлүбүттэрэ сэтэрэн-хотоҥ, чоҥуулаах бэрдилэр.

Ыйытыылар үксүлэрэ сурутуукан дьаһалтаҕа комнэр киллэриллэн, туспах салайааччыларга тиэрдиллэн эппиэттэрэ толоро, түрүөн буолла. Маҥаны буоларын курдук, үүгү тутуулар сыаналыа, эмиэнэ, сибэтиинэн хаҥыллыыларга, үөрэх-иитии эйэҕэстэргэ эбэк боппуруос киирдэ. Эмиэнэнэ саҥа ыытыллыбыт саайыыны арааргыт сайыннаҕа бэйиэлэлэйдиҥ, тэрилтэлэр сайыннар бэйиэлэрэ ыйыллыы сылдьыбыт үс нэһилиэктэргэ барыларыгар киирдэ.

Ж. Ф. Баранова улууска дьон-сэргэ ойо-саныата олох ирдэбилиэгэр сол түбэйин уларыйбытын бэлиэтэлэ. Үлэ-хамнас салайа олорор, уруулуур дьоннон уларан тутуу туттаҕына, ыспыт сылга улуус салаатыгар сөптөох суолу тутуһан барыы саҕаалары тэнэҕэ сайыннарбытын эппэт, үлэни үчүгэйдик сыаналаата. „Бакыыта Т. П. Местников, П. М. Решетников, М. Д. Слепцов, С. И. Слепцов, Д. Г. Баранова о. д. а. курдук саха норуота бүттүүн кэнэ туттар культуура эбэк биллиилэх дьиэлэрэ үөскэппиттэр. Нэһилиэкэ саха культуура дьиэтэ тутуллар кэмэ келлэ, онно улуус салаатыгар комсомольскайдыбыт“,–диэтэ.

Н. Ф. Окоемова Чурапчы нэһилиэгэ улаатыытын, туруубутун бэлиэтэлэ, куорат эбэтэр куорахтыы гынньтэх бэйиэлэк буоларга туруорсар кэм келбитин эппэт. Улуус кэнниэр улаатыр Эбэк фуннуктаах кэнн (МФЦ) бэрэ улаатырын, улэлиитэрэ дьоннто сыыһыаннара олус үчүгэйин хайҕаата, кэнниэр онелорунэн туһаарта ыытыллыа. Нэһилиэктэриэн спортивнай күрэхтэһиигэ сахалыы норуотары хэлэ киллэриэхтэрин диэтэ.

Нэһилиэкэ наадыйдыбыт хоту сылдьар Л. И. Баранова улууска музейдар үлэлэриэхтэр бэлэмнэнэ уураҥ, улуус кэнниэ музейын улэлиэхтэрэ этэ.

А. И. Шеломова нэһилиэк үүгү, эти даҕаанаҥ кэмнэлэрэ быыбаннарыллыбыт. Мугудайга кирбит агроклассар уопутун туһаайан үлэлиэр бэлэхтэрбин этэн туран, 3 хайааһыстыыбыны тэриэрэ комсомольскайдыбыт туруоруста.

С. В. Слепцов сүөһү көрүүтүгэр үксэ кыргыҥастар үлэлиэхтэриэн кэлиэхтэрэ туспа программа, кэмэ наадыйан этэ. Аҥас бириэмиэнэн ордоохо хаалбыт дьиэхталарыы көрдөн ыыллар, ыыл буоллар сүөлөрүн көрүүтэ-харайыыга, дьон-сэргэ буоллар тэриллэрэ-хаарыыга, о. д. а. боппуруоспар кэнниэ эппиэттэнэллэр.

П. П. Попов эмтэбиитэ саҥа тайаныллыбыт дьиэлэр—саастарыыны көрэн оҕолор, уҥуохан дьон, кыргыҥастар туспутуттан бэлиэйдаарга эмтэнэр балаһыанньалара үөскэтиллибитин сыыһыаннан ахта. Ветеринарнай үлэлиитэр сайыырбыттарыыны эбэр кадыырдары ааҕаарга туруоруста.

К. Н. Макаров арыгыны ааҕыллыыны бэрэдэктиэрэ этэ. Сүүньүнэ, үлэтэ суох дьон, ыччаттар арыгыны ааҕаллыыларын этэн туран кэнниэрэ арыгыны ааҕыллыыны хаамчыгыырга, талонный системаны киллэрэргэ эпэн киллэрдэ.

И. И. Хон Мугудайга, Толойго киллэриллибит агроклассардар уопутуларын туһаайан эбэр ыччаты тыа хайааһыстыыбыларыгар улаатыннаҕа дайыы киллэрэргэ этэ. Кормпроизводственнай дьаҥыстаннар хайааһыстыыбалары тэрийэр кэм келбитин бэлиэтэлэ. Нэһилиэктэр икки арыыларыгар күрэхтэһиигэ дьахталлар кыттар көрүүлэрин, орцук күүс туһаныллар өттүн (мас тардыыны, тэриэ кэтэҕүүтэ, о. д. а.) ыччаттары туруоруста, итэ дьаҥыктаммакка эрэ тийэн нэһилиэктэрин иннин комуоскэччи көрэ анаарыллыбыт дорообуйаларыгар оскуолаҕын бэлиэтэлэ.

Бырыа конкэлиэгэ 7 киһи тыл этэ, үлэ үчүгэйинэн сыаналанна.

ХАТЫЫЛЫҢА

Отчуоттуур мунньахха 50-тан тахса киһи сырытта. Мунньаҕы нэһилиэк бэйиэлэ У. Н. Атласова салайан ыытта. Боппуруоспар үүт сыанатыгар, суол онохуутугар, сибэтиинэ, итэ-тиинэ, таас киллэриитигэр, хаҥыллыыларга, бороҥноҕо киирдилэр.

Е. Ф. Попов Хатылы нэһиэгэ тула этэ үрдүгүнэн, күүстэриэн эрэллэбитин, хаалан уута күүсэ кэлиэхтэ улаатан сотуллаах буолуоҕун, онно эрдэтэн сэрэхтэлэх буолар наадыйан этэ.

М. М. Иванов нэһилиэк оттуур, моччиэрэ сиэрэ кыраҕаһын бэлиэтэлэ, сири отторуута улуус үрдүгэн быыбаннаах үлэ наадыйан ыйда. Суолта анал бэлиэтэр наадыйдын, хопобур, сүөһү туоруур сиэрэ дьон бэлиэ баар буоллаҕына массыынаалаахтар быыбаннык кэлиэхтэхтэрин этэ.

Т. Н. Ефремова оскуолаҕа киирэн иннинээҕи саастаах оҕолору иитэр-үөрэтэр тэриллэ аныгы кордобулгэ эппиэттиир буолуохтааҕар тоҕоостоо. Нэһилиэкэ үйэйаанна киирэр оҥо ахсаана эбиллэрин, итэ дьон-сэргэ олохсуйарын, эбэр ыал эбиллэрин туоһута буоларын этэ. Саҥа тутуллар таас үйэйаны тутарыыга улуус комсомуол мактаана, бүгэрэҥ салгыы улаатыннарыллар кордоста.

Г. Н. Аммосов оҥо бороҕаны кэтэтиэр күүсэ улаатыра ыытыра. Күүн, саас мустар сиэрэрин хомпуруоллуурга этэ. Табахтаахыны уларыы сокуоннар тахсаллар эрэдэри, олохо киллэрии мэлдьэх диэтэ.

Бу нэһилиэкэ дьаһалты дьүүлэтиигэ 9 киһи тыл этэ. Баһылык үлэтэ үчүгэйинэн сыаналанна.

Улуус бэйиэлэ А. Т. Ноговицын мунньахтары түмүктүүр тыыннаах бэйиэлэк талыллыбыт программаттар 4 суол сүүрүү хайыыларын үтүөлүөм диэн ыытыллыыга хайдах туоланнарын билиннэрдэ. „Бастакыттан, суол онохуутугар бюджеттан сылга 30 км үлэ ыытыллына. Ол курдук, Дьирин–Хайахсыт суола гравийдаанна. Чаҕыра диэри 2 км онохулунна, Арыылаах суолтар 8,5 км гравийдаанна. Иккиэннэн дьон сэргэ уулуобутуттуттар бырайыак онохулунна, туттуттар үбү тулуута үлэ ыытыллар. Торлуйүнэн, тыа хайааһыстыыбын сайыннарыыга улуус бюджетыттан анал үп көрүллүнэ. Эдэр ыччаты олохсутуурга, улаатыннаҕа Мугудайдааҕы, Толойдаабыт агроклассардар үлэҕэ киллэриллиннилэр. Бу үлэлэр салгыы ыытыллыахтара. Сылы түмүктүүр мунньахха дьон-сэргэ кэпсэ кыттыыта, тэриллэ салайааччыларыттан бэйиэлэрин наадыйыы боппуруостарын быһаарыыларга кадьүүстээх. Отчуокка кыттар салайааччылар ирдэтэн улаатыннаҕа сыанна бэриллэ, иннинэ-кэ быыбаннарыгар киллэриллэрэ наада. Соруктут тыа хайааһыстыыбын улаатыннаҕа ыччаттарбытын чугаһаппыт, бороҥуоксуйаны ыыллыны үрдэтии, дьоҕуоттаах буолуулу ситиһиит“,–диэтэ.

Алексей СЛЕПЦОВ.

Кэрэ эйгэтигэр

„Бастын иис—2014“ күрэх

Былыр-былыргыттан, иннэ Боотуруускай улуус эҥиэхтэн Чурапчы улууһа күн бүгүүгэр диэри уран тарбахтаахтар түөлбэлэриэн биллэр. Кинилэр үгүмэн үгүс сыллар усталарыгар сүрэхтэриэр сонуттан, дуулаларыгар иитэрэн, харыстаан ылаа кэлбит үгэстэрин, сатабылларын эбэр ыччаттарбыт салгыылара утум ситиэ буолар.

Ахсынньы 16 күнүгэр Олуулуун орто оскуолатын уонна "Үөрүү" эбии үөрэхтэһиин өрөөн сайыннарар кэмнэн тэрийиллэн, улууһаан-бастан "Бастын иис-2014" күрэҕэ Олуулуун орто оскуолаларыгар ыытыллына. Тоҕо да ахсынньы аам-даам тымныыга сылдьыаан турдар, дуулаа айар абыылаах ыччаттар уран тарбахтаахтар саныыра самыыгыгар олус хаҥыйыылаах күрэх буолла. Барыта 12 кыттаачы, сол иҥиэр үйэйаан иитэччилэрэ кэлиэрэ ыйаммыттара көрдөөх көрдөнэ!

Олуулуун оскуолатын "Ситии" муоса студиятын салайааччыта, СР үөрэҕэлиитин туйгуна Алевтина Колесова эмиэнэн күн бүгүн тиэллибит саха кылгын уонна уолун кытыылаах сонун көтэн, аны сайын ыытыллар Олонхо ыһыаҕар, Чурапчыгыар чараҥын сарданнаах дуоскуулар, көрэ куоларбыт дьоҥуйа хаамтахтарыыа, "Дьэ кырдьык дьиэҥ, обуоҥ тыына итэйбэр, тэрүт үгэстэри туран сохорор Чурапчы улууһа аҥырыахтарын аҥырбыттар эбит"диэтэлэр.

Оттон бүгүнгү күрэх кытыылаахтара бэйиэлэриэн уус-уранныык тиэлэт сонорутан олук ыыр, үгүс таҥаны тигэн, дьон-сэргэ көрсөрбэлэрин ыыхтара, баҕар дьарык пыран, дьиэ көрүлгэрин иитиэхтэр. Кинилэр бүгүнгү дьаһал туһаан олус үчүгэй ойдобуллуох, барыы тиэрэ тутуулаах, маанык үгүс үгүө ордуоҕэх, күрэҕи тэрийбиттэриэр улуустаабыт "Үөрүү" эбии үөрэхтэһиин өрөөн сайыннарар кэмнэн дириэктэриэр Д.А. Иллариононна, Олуулуун оскуолатын дириэктэриэр А.П. Максимовна уонна дириэктэриэр иитэр часка солбуйаччы А.Г. Абрамовнаҕа махтанан тарҕастылар.

Тэрийэччилэр аатыгыттан обуоҥ дьарыга кэлиэхтэрэ-кэлиэхтэрэ бэриллэн иҥиэлэр туһуламмыт иистэр күрэхтэрэ ситиэрэ быыбаннаах ыытыллан, эбэр уран тарбахтаах иистэнньэлэр эбии –үкүү туралларыгар баҕа санааларын этиллэр.

Л.П. САВВИНА,
эбии үөрэхтэһиин педагога.

Кыайыы 70 сылыгар

ҮЙЭТИТИИГЭ ҮЛЭЛЭЭҺИН ХОЛОБУРА

Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ уонна чуранчыллары Хоту көҥүү бириҥ сиппиҥэхтэр. Кыһыл Армия саллаатарыгар ас кырыымчыта бүрүкүөн, партия уонна правительство ураатыыллан фронтка анаан балыктыы көҥүллүбүттэрэ. „Бириҥ балык бириҥ немец тыыныгар турар“ диэн баланкаат мэҥэҕэ тарҕаныа дуо? Кырдьык, Саха сиригэр балыгы бултааһын сэриигэ сылларыгар 3,5 тоҥул элбэҕэ фронтка улахан көмө оҥоһуллубута.

Мин бүгүн Чурапчы улууһун культууратын салаата сайыньыгар уонна сэриини, көҥүллүүнү үйэтитиигэ үгүс үлэни үлэлээбит; ол туһугар элбэхтик сүүрбүт-көтүүт, эппит-тыыммыт бириҥ чаҕылхай киһибит Афанасий Дмитриевич Аммосов туһунан кэпсиэбин.

„Көҥүллүү... Төһө даҕаны 70-тан тахса сыл аастар бириҥи хаһан да оспот сырҕан бааһы лыҺыытар, сүгэхпитигэр букатын бөҕэтэлгэ түгэн курдук умнуллыбатык иҥэн, дьоҥо дьуоҕуран сылтар. Бириҥи биллиҥ көҥүллүү туһунан саҥаабат буола сатыыбыт. Оҥу ахтар-саныыр, кэпсиир буоллахпытына, хастыы да хотуока ыалыан, сытан турабыт“,- диэн ахтар Афанасий Дмитриевич.

Аммосовтар Кэбээйи баастыы Сиэттэгэр Афоня быраатынаан (биллиҥ дойду биллиилээх учуонайа, „Вектор-Бест“ диэн научнай-чинчийэр институту тэрүүтэбит уонна бу институт баастыы дириэктэрэ, Россия Государственнай бириэмиитин лауреата, Новосибирскайга уонна тыа хаһаайыстыбатын академиятын чилиэнэ) чугаһаабыт эбээтэрин дьаһалтатыттан, көрүүтүнэн көстүүтэр. Ийэтэрэ Анастасия Васильевна хас да буоллаҥлар колхуостарын суоҕуллуоҕун боруоктаан кэлин тиийбиттэр. Оччолорго улахан уол Афоня төрүөҕэ, бырата Алеша түөрдэ, Еля үҥэ, Каля биирэ эпитэр. Сиэттэ үрдүгүттэн тэйиччи соҕус быыр үйэҕэ бырааҕылыыбыт; аанс, түннүгү суох, хотон саппыыскаах эргэ балаҕан сэмэҥнэн арыый аҕай хамсыыр кыахтаах дьиэ солбийбиннэр, уонтан тахса ыал дьукаахтарын кыстаабыттар. Ол „алүү балаҕанын“ ыныырак харпыынатын ким сатаан дьыҥыйэн кэпсиэ буоллаҕай. Аммосовтар үс оҕолоро ис тиибиттэр ыалдьаннар, ороннон кыайан турбат буоллаахтаабыттар. Өлөр өлүү өтөйбүтүн кэннэ, хата Зина диэн биилэр кыыс баар буоллар, сыкыырыыр тыыныгара ордон бөҕчаҕа кэлтэхтэрэ. Кыра балтылара хоргуйан, сыыныгыаан, рахиттаан сор-муҥ, эрэй бөҕүү корон олоохтообут. Афанасий Дмитриевич чинчийбитигэн „Кыһыл сис“ колхуостан 1940-1944 сылларга торообут оҕолордон биир да оҕо тыыннаах хаалбатах. Ыар олох төһө даҕаны бүрүкэтэр, биирдэ эмиэ бу ыалга үөрүү кэлэн үтүмэнэхтэр буоллар туһар. Сэриигэ барбыта түөрт сыл буолбут аҕалара Дмитрий Яковлевич Аммосов остоох буулаппыттан уон иккиэ сиригэн баас ыалы, тыыныгар остоох иккиэ оскуолаҕа иллэҥ эрэллэн кэлэр. Онон хаалбыт дьиэ кэргэн дойдуларыгар эргиллэр дьолго тиксэллэр. Сэриэ, көҥүллүү ыар кэмэрэ васпыттарын кэннэ Аммосовтар иллэҥ дьиэ кэргэттэрэ өссө элбэхтиэ, уон кыһыллаах улахан тарбаҕа Яша, балтылара Маша, Таня тэрүүлэрэ.

Ити сэриэ, көҥүллүү туһунан, хаһыат миэстэтэ ыырааҕынан тохтуум. Бэрт кылгастык Афанасий Дмитриевич кырдьык даҕаны чаҕылхай олоҕуттан, күүрэннэрэ үлэтиттэн олон-долоҥ быһыга тардан биилиҥнэриэм. Биирдэн биирдэ торообут сиппэ оҕотон элбэх сиппэтэр, күүгүттэр, кийиппэтэр бааллар. Кирэмэ Анна Алексеевнаны 5 оҕону тороппуттэриттэн 4-эн үөхпэтэх, оҕо уруу дьонноро.

Көҥүллүүнү үйэтитиигэ ыраас Баҕар, ахтыыларыы хомуйан онорумна диэххит. Үксүгэр хас биирдии ахтыыны кинигэҕэ киирэр гына ис хоһоонун уларыппакка эрэ, саҕаланыыбыттан бүгүөр диэри олох санаатан суруйаҕын. Дьэ, үгэ кизэ кытаанаҕа маннна буолар.

Аны көҥүллүүгэ, сэриигэ олбуттэргэ аналлаах ойдөбүнньүктэри (паамятниктары) оноруутта мэлдьэхэлэр иннилэригэр түөр ноҥилэннэгэр, бириэмэтэн диэн ыыталларын Хатыстаабы „Көҥүллүү“ музейыгар мунньа сатыыбыт. Маны хомуйар кэмнэргэ дойдум, бар дьонум туһугар диэн сүүрбүт-көтүүт, үтүмэнэхтэр үлэни ыыппыт, ыыпсыыт кийиэн А. Д. Аммосовы аҕаҕын. Төрөөбүт-үөскээбит ноҥилэтэ иккис Мэлдьэхи көҥүллүүттэн эстибитэ, колхуоһа „Кыһыл сис“ 41 колхуостан совуоскуун дойдутутар тоҥүбэкэ, Нам оройуонун Маймаҕатыгар сорохторо хаалбыта, сорохторо онно-манна ыыппыыбыттара. Тыыннах туоһу буолар бу дьон бүгэн-оҥон хаалахтарына ким кырдьыгы, колхуос, ноҥилэк урукку этэн ыҥыска ураан биирдэй? Итини сонно ойдоон, Афанасий Дмитриевич дойдутун-дьонун үйэтитиигэ олоҕун кэлин сүүрбэтэн тахса сылын барытын анаата. Ахтыы, хаартыска, итинник сыһыаннаах аралас матырыйаал бөҕөҥү хомуйда. Бу эпэскэ эрэ дөбөҥ курдук эрэллэр, олус эрэйдээх, элбэх бириэмэни, сыраны-сылбаны ылар үлэ. Үлэлии [illegible] кэлэллэр, ыстыыллар. Барыта 11 кинигэни сороҕун бэйэтэ, сороҕун кытыгас аатырдаах суруйан бэчээттэппэт. Бу буоллар көмүскэ да барбат күүлү болтох.

Баҕар, ахтыыларыы хомуйан онорумна диэххит. Үксүгэр хас биирдии ахтыыны кинигэҕэ киирэр гына ис хоһоонун уларыппакка эрэ, саҕаланыыбыттан бүгүөр диэри олох санаатан суруйаҕын. Дьэ, үгэ кизэ кытаанаҕа маннна буолар.

Аны көҥүллүүгэ, сэриигэ олбуттэргэ аналлаах ойдөбүнньүктэри (паамятниктары) оноруутта мэлдьэхэлэр иннилэригэр түөр ноҥилэннэгэр, бириэмэтэн диэн ыыталларын Хатыстаабы „Көҥүллүү“ музейыгар мунньа сатыыбыт. Маны хомуйар кэмнэргэ дойдум, бар дьонум туһугар диэн сүүрбүт-көтүүт, үтүмэнэхтэр үлэни ыыппыт, ыыпсыыт кийиэн А. Д. Аммосовы аҕаҕын. Төрөөбүт-үөскээбит ноҥилэтэ иккис Мэлдьэхи көҥүллүүттэн эстибитэ, колхуоһа „Кыһыл сис“ 41 колхуостан совуоскуун дойдутутар тоҥүбэкэ, Нам оройуонун Маймаҕатыгар сорохторо хаалбыта, сорохторо онно-манна ыыппыыбыттара. Тыыннах туоһу буолар бу дьон бүгэн-оҥон хаалахтарына ким кырдьыгы, колхуос, ноҥилэк урукку этэн ыҥыска ураан биирдэй? Итини сонно ойдоон, Афанасий Дмитриевич дойдутун-дьонун үйэтитиигэ олоҕун кэлин сүүрбэтэн тахса сылын барытын анаата. Ахтыы, хаартыска, итинник сыһыаннаах аралас матырыйаал бөҕөҥү хомуйда. Бу эпэскэ эрэ дөбөҥ курдук эрэллэр, олус эрэйдээх, элбэх бириэмэни, сыраны-сылбаны ылар үлэ. Үлэлии [illegible] кэлэллэр, ыстыыллар. Барыта 11 кинигэни сороҕун бэйэтэ, сороҕун кытыгас аатырдаах суруйан бэчээттэппэт. Бу буоллар көмүскэ да барбат күүлү болтох.

Аны көҥүллүүгэ эстибит мэлдьэхэлэри үйэтитиигэ бэйэлэн курдук Мэлдьэхи диэн баран мунньуокка ыытабыт Михаил Николаевич Корякиннааын худуоһуннуук Иван Пинигиниэ биллиилээх 323 кийиэлэрин мэтириэлтэрин оготторон кэҥэ сылдьар музей тэрийбиттэрэ.

Афанасий Дмитриевич республика хас да улуустар культуура системэлэригэр 30-тан тахса сыл үлэлээтэ. Саха Республикатын, ССРС культууратын туйгуна. Ити үлэлиир сылларыгар 4 сана кулуубу үлэҕэ киллэрбитэ. Ол иҥэр 1968 сылларыгар Дириҥэ, 1973 сылларыгар Чурапчыҥа („Айылаан“). Уейэо Бүлүү Уолутэйин, Чурапчы Хотоҕойун Бочуоттаах олохтоохо, Хоту көҥүллүү кытыылаахтарын аатырыгган бириҥи улуус Бочуоттаах гражданинын аатыгар туһэрэн көрбүтүлүт да, кыалыыбата. Хотоҕойо салаатага, депутатары ыыстыахтарын наада эбит. Бэйэтэ быйыл „Айылгыга“ оҥоһуллубут культуура баһын үлэҺитэрин сүмэлэтигэр саатар бэтэрээннэр испытэктэригэр киллэрбэтэхтэриттэн культуура сүүс үлэҺитэ хомойоро сэттиэх.

А.П.Мунхалов биир улахан түмсүүгэ: „Мин Чурапчыҥа кэлэн баран, Афанасий Дмитриевич Аммосов этэрин-тыынарын, ыытыытын-тойутун истибэхэ тоҕуоҕун сэҥнэҥ астыммаппыт“, - диэн эпитиэхэ түмүктүүбүн.

Дмитрий ЧЕЧЕБУТОВ,
„Көҥүллүү“ музейын
тэрүүтэччэ.

К сведению

ИНФОРМАЦИЯ

для муниципальных образований по реализации жилищных программ МР «Чурапчинский улус (район)»

Вопрос решения жилищной проблемы интересует большинство граждан нашей республики, проживающих как в крупных населенных пунктах, так и в небольших селах. Поэтому Министерство архитектуры и строительного комплекса Республики Саха (Якутия) представляет для сведения жителей улуса информацию о возможных путях решения данной проблемы в рамках реализации государственной программы Республики Саха (Якутия) «Обеспечение жилищным фондом на 2012-2017 годы», а также сообщаем о том, какие вопросы в улусе и в целом по республике уже были решены в рамках указанной программы.

С начала реализации подпрограммы была оказана реальная помощь в приобретении своего жилья лучшим гражданам Якутии. Только по итогам реализации программных мероприятий с начала 2014 года по всей республике улучшили свои жилищные условия около 700 семей, в том числе 61 семья работников бюджетной сферы, 190 граждан - участников Пилотного проекта прошлых лет; 226 молодых семей, 49 семей, пострадавших от недобросовестных застройщиков жилья и более 162 семей граждан, относящихся к льготным категориям (ветераны, инвалиды, многодетные семьи, имеющие 5 и более несовершеннолетних детей) с получением государственной поддержки в виде социальных выплат.

С 2012 года в рамках Госпрограммы реализуется подпрограмма «Строительство жилищного фонда социального использования» в целях обеспечения жильем граждан, состоящих на учете в органах местного самоуправления, которые не могут приобрести жилье самостоятельно (с предоставлением жилых помещений на условиях социального найма). В рамках данной подпрограммы осуществляется строительство 9 многоквартирных домов в районах республики за счет субсидий из республиканского бюджета и софинансирования из местных бюджетов муниципалитетов.

В рамках подпрограммы «Обеспечение жильем работников бюджетной сферы» предоставляются социальные выплаты участникам долевого строительства жилья в размере до 40% от расчетной стоимости жилого помещения. По этой подпрограмме в с. Чурапча строится 72-квартирный и 4-квартирный жилые дома.

По подпрограмме «Повышение доступности рынка многоквартирных жилых домов» (Пилотный проект) в 2013 году были предоставлены социальные выплаты жителям улуса на сумму около 41 млн руб., с использованием которых были приобретены часть квартир в 72-квартирном доме в котором было сделано выше. С сожалением необходимо отметить, что по строительству двенадцати 4-квартирных жилых домов в квартале «Новый» с. Чурапча для участников Пилотного проекта 2012 года имеются проблемы в связи со срывом строительства подрядной организацией. Сегодня ведется работа по разрешению создавшейся ситуации.

В рамках действующей с 2005 года подпрограммы «Обеспечение жильем молодых семей» предоставляется социальная выплата в размере до 40% от средней стоимости жилья на приобретение или строительство жилого помещения, в том числе для погашения основной суммы долга и уплату процентов по жилищным кредитам, полученным до 1 января 2011 г. Недостающую сумму молодая семья оплачивает с помощью собственных или заемных средств. Участником подпрограммы может быть семья, возраст каждого из супругов которой не превышает 35 лет, либо неполная семья, состоящая из одного молодого родителя в возрасте до 35 лет и одного или более детей, признанная нуждающейся в улучшении жилищных условий и имеющая доходы, достаточные для оплаты стоимости жилья. Для участия в вышеуказанной подпрограмме молодым семьям необходимо обратиться в органы местного самоуправления по месту регистрации с заявлением и представлением всех необходимых документов. В Чурапчинском улусе по подпрограмме «Обеспечение жильем молодых семей» за 2012-2014 годы улучшили свои жилищные условия 19 семей.

К сожалению, все имеющиеся срок эксплуатации и жилищный фонд вследствие сурового климата и повседневного сопряжения приходит в ветхое и аварийное состояние. На сегодняшний день в республике в аварийном жилье проживает 32,4 тыс. человек, которых необходимо расселить в кратчайшие сроки. Для решения данной проблемы ежегодно осуществляются мероприятия по переселению граждан из аварийного жилищного фонда с привлечением заявленных средств из республиканского бюджета на реализацию подпрограммы «Переселение граждан из ветхого и аварийного жилищного фонда». С 2008 года принимается республиканские адресные программы по переселению граждан из аварийного жилищного фонда с использованием средств финансовой поддержки Фонда содействия реформированию ЖКХ. За это время переселено 10 095 граждан из 3 627 аварийных жилых помещений площадью 149,9 тыс. кв. метров, в том числе по этапу 2013 года переселено 1 082 граждан из 422 аварийных помещений общей площадью 17,7 тыс. кв. метров. В 2014 году будет ликвидировано 89,3 тыс.кв.метров аварийного жилья с переселением граждан в районах республики и г. Якутске. Эти программы реализуются через органы местного самоуправления. Так по Чурапчинскому улусу аварийный жилой фонд, признанный таковым на 1.01.2012 года составляет 4190,9 кв. м. (17 многоквартирных жилых домов в МО «Чурапчинский наслег»). На переселение граждан из этих домов за счет различных источников, в том числе консолидированного бюджета РС(Я) и Фонда содействия реформированию ЖКХ в 2013-2014 годах были предусмотрены средства в сумме более 155 млн руб, большая часть из которых уже освоена. Для переселения граждан выделены в эксплуатацию два 16-квартирных дома в с. Чурапча, еще три 16-квартирных и 24-квартирный дома будут введены в ближайшее время.

В целях развития строительства индивидуального жилья с соответствующим благоустройством реализуется подпрограмма «Индивидуальное жилищное строительство», которая направлена на льготное кредитование граждан - застройщиков в виде беспроцентных займов сроком до 10 лет через уполномоченный орган ГУП ФМПК «Туймаада» и выделение средств в виде субсидий муниципальным образованиям на обустройство территорий застройки ИЖС, а также на компенсацию затрат на поставку строительных материалов в северные и арктические улусы. Чурапчинский улус довольно активно участвует в реализации этой подпрограммы. Благодаря чему в 2013-2014 годах на обустройство зон ИЖС в с. Чурапча, с. Тегей-Дирин, с. Мытагай были выделены бюджетные средства в сумме 15,8 млн руб., а также предоставлены беспроцентные кредиты индивидуальным застройщикам на сумму 8,84 млн руб.

В рамках программных мероприятий по обеспечению жильем отдельных категорий граждан предоставляются социальные выплаты, в том числе посредством жилищных сертификатов, с использованием средств федерального и республиканского бюджетов на обеспечение жильем отдельных категорий граждан, установленных федеральным и республиканским законодательством. Так в 2013-2014 году получили социальные выплаты 5 семей Чурапчинского улуса, относящиеся к льготным категориям.

Это только основные направления деятельности, реализуемые Минстроем РС(Я) совместно с муниципальными образованиями, принимающими участие в жилищных программах республики. Желающие более подробно ознакомиться с государственной программой РС(Я) «Обеспечение качественным жильем на 2012-2017 годы», нормативно-правовыми документами, справочными материалами и иной необходимой информацией по реализации подпрограмм предлагаем обратиться к официальному сайту Министерства архитектуры и строительного комплекса РС(Я) – www.sakha.gov.ru/minstroi.

Для участия в реализации практически всех мероприятий по жилищному строительству необходима активность муниципалитета и самих граждан. По большинству подпрограмм распределение средств осуществляется на основании проводимых Минстроем РС(Я) конкурсных отборов по заявкам администраций муниципальных образований. Хотелось бы отметить, что администрация Чурапчинского улуса довольно активно участвует в реализации программных мероприятий по различным направлениям. Благодаря активной позиции муниципалитета и жителей улуса ввод жилья за 2013 год в улусе составил 12 246 кв.м., что на 40% превышает ввод 2012 года.

В 2015 году будет продолжена работа по реализации республиканских жилищных программ. От совместной слаженной работы органов местного самоуправления и Минстроя РС(Я) в большой степени зависит решение вопросов обеспечения качественным жильем населения нашей республики.

Надеемся на плодотворное сотрудничество со всеми муниципальными образованиями, наше активное участие в проводимых Минстроем РС(Я) конкурсных отборах по подпрограммам ГП РС(Я) «Обеспечение качественным жильем на 2012-2017 годы», на качественную и грамотную подготовку необходимых документов, обеспечение софинансирования и профессиональный подход к строительству объектов, а также конечно, на активную позицию граждан, жителей нашей республики.

Пресс-служба Минстроя РС(Я).

ОРТ 1-й канал

Понедельник, 22 декабря
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.25 Контрольная закупка 12+
09.45 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.10 Женский журнал 12+
12.20 Сегодня вечером 16+
14.25, 15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 02.50 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние Новости
18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с "Мажор" 16+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.00 Мажор 16+
01.00 Ночные новости
01.10 Т/с "Вегас" 16+
03.40 В наше время 12+

Вторник, 23 декабря
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.30 Контрольная закупка 12+
09.45 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15, 21.30 Т/с "Мажор" 16+
14.25, 15.15 Время покажет 16+
16.00, 03.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 02.15 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние Новости
18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
23.40 Вечерний Ургант 16+
00.10 Ночные новости
00.25 Структура момента 16+
01.20 Т/с "Вегас" 16+
03.45 В наше время 12+

Среда, 24 декабря
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.35 Контрольная закупка 12+
09.45 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15 Т/с "Мажор" 16+
14.25, 15.15 Время покажет 16+
16.00, 03.00 Мужское / Женское 16+
17.00, 02.15 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние Новости
18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
21.30 Т/с "Под каблуком" 12+
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.05 Ночные новости
00.20 Политика 16+
01.25 Т/с "Вегас" 16+
03.50 В наше время 12+

Четверг, 25 декабря
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10, 04.30 Контрольная закупка 12+
09.45 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15, 21.30 Т/с "Под каблуком" 12+
14.25, 15.15 Время покажет 16+
16.00, 02.55 Мужское / Женское 16+
17.00, 02.10 Наедине со всеми 16+
18.00 Вечерние Новости
18.45 Давай поженимся! 16+
19.50 Пусть говорят 16+
21.00 Время
23.30 Вечерний Ургант 16+
00.05 Ночные новости
00.20 На ночь пяди 16+
01.10 Т/с "Вегас" 16+
03.45 В наше время 12+

Пятница, 26 декабря
05.00 Доброе утро
09.00, 12.00, 15.00 Новости
09.10 Контрольная закупка 12+
09.45 Жить здорово! 12+
10.55 Модный приговор 12+
12.15 Т/с "Под каблуком" 12+
14.25, 15.15 Время покажет 16+
16.00 Мужское / Женское 16+
17.00 Жди меня 16+
18.00 Вечерние Новости
18.45 Человек и закон 16+
19.50 Поле чудес 16+
21.00 Время
21.30 Сегодня вечером 16+
23.00 Вечерний Ургант 16+
23.55 Х/ф "Соблазненные и покинутые" 16+
01.45 Х/ф "Влияние гамма-лучей на бледно-желтые нотки" 16+
03.20 Нетупейные заметки 12+
03.35 Голос. Финал 12+

Суббота, 27 декабря
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф "Свой среди чужих, чужой среди своих" 12+
08.00 Играй, гармонь любимая!
08.45 М/с "Смешарики. Новые приключения" 0+
09.00 Умницы и умники 12+
09.45 Слово пастыря 12+
10.15 Смак 12+
10.55 Три аккорда. Эммануил Виторган 16+
12.15 Идеальный ремонт 12+
13.10 Х/ф "Собака на сене" 12+
15.45 Михаил Боярский. 12+
16.50 Кто хочет стать миллионером? 12+
18.00 Вечерние Новости
18.15 Ледниковый период 12+
21.00 Время
21.30 Голос. Финал 12+
23.45 Что? Где? Когда?
00.50 Х/ф "Отпуск по обмену"
03.20 Х/ф "Мажор" 16+
04.40 В наше время 12+
05.25 Контрольная закупка 12+

Воскресенье, 28 декабря
06.00, 10.00, 12.00 Новости
06.10 Х/ф "Одинокое плавание" 12+
08.10 Арабский миллион 16+
08.45 М/с Смешарики. 0+
08.55 Здоровье 16+
10.15 Нетупейные заметки 12+
10.35 Пока все дома 12+
11.25 Фазенда 12+
12.15 Теория заговора 16+
13.15 Черно-белое 16+
14.25 Евгения Добровольская
15.25 Голос. Финал 12+
17.45 Голос. На самой высокой ноте 12+
18.50, 22.30 Церемония вручения народной премии "Золотой граммофон" 12+
21.00 Воскресное "Время". Информационно-аналитическая программа. Итоги года
23.55 Х/ф "Оз. Великий и ужасный" 12+
02.15 Х/ф "На самом дне" 16+
04.00 В наше время 12+

Россия 2-й канал

Понедельник, 22 декабря
05.00 Утро России
09.00 Золотое дно Охотского моря 12+
09.55 О самом главном 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.35, 14.30, 17.10, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+
12.55 Особый случай 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с "Сердце звезды" 12+
16.00 Т/с "Пока станица спит" 12+
17.30 Т/с "По горячим следам" 12+
18.30 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши! 0+
21.00 Т/с "Братья по обмену-2" 12+
00.45 Краснодарский край. Коррупция по-советски 12+

Вторник, 23 декабря
05.00 Утро России
09.00 "Бомбайр", "Бьюти" и другие. Сто лет дальней авиации 12+
09.55 О самом главном 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.35, 14.30, 17.10, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+
12.55 Особый случай 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с "Сердце звезды" 12+
16.00 Т/с "Пока станица спит" 12+
17.30 Т/с "По горячим следам" 12+
18.30 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши! 0+
21.00 Т/с "Братья по обмену-2" 12+
23.50 Х/ф "Своя земля" 12+

Среда, 24 декабря
05.00 Утро России
09.00 Дискр. Иванович. Создать уникальное 12+
09.55 О самом главном 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.35, 14.30, 17.10, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+
12.55 Особый случай 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с "Сердце звезды" 12+
16.00 Т/с "Пока станица спит" 12+
17.30 Т/с "По горячим следам" 12+
18.30 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши! 0+
21.00 Т/с "Братья по обмену-2" 12+
23.50 Х/ф "Своя земля" 12+

Четверг, 25 декабря
05.00 Утро России
09.00 Трофейная Германия 12+
09.55 О самом главном 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.35, 14.30, 17.10, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+
12.55 Особый случай 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с "Сердце звезды" 12+
16.00 Т/с "Пока станица спит" 12+
17.30 Т/с "По горячим следам" 12+
18.30 Прямой эфир 12+
20.50 Спокойной ночи, малыши! 0+
21.00 Т/с "Братья по обмену-2" 12+
22.50 Вечер с Владимиром Соловьёвым 12+
00.30 "Сухой". Выбор цены 12+

Пятница, 26 декабря
05.00 Утро России
08.55 Мусульмане 12+
09.10 Крымская фабрика грез 12+
10.05 О самом главном 12+
11.00, 14.00, 17.00, 20.00 Вести
11.35, 14.30, 17.10, 19.35 Вести-Москва
11.55 Т/с "Тайны следствия" 12+
12.55 Особый случай 12+
14.50 Вести. Дежурная часть
15.00 Т/с "Сердце звезды" 12+
16.00 Т/с "Пока станица спит" 12+
17.30 Т/с "По горячим следам" 12+
18.30 Прямой эфир 12+
21.00 Специальный корреспондент 16+
23.00 Х/ф "Кровь с молоком" 12+
01.00 Х/ф "Стон в ночных" 12+

Суббота, 27 декабря
04.45 Х/ф "Одуванчик" 12+
06.35 Сельское утро 12+
07.05 Диалог 12+
08.00, 11.00, 14.00, 20.00 Вести
08.10, 11.25, 14.25 Вести-Москва
08.20 Военная программа 12+
08.50 Планета собак 12+
09.25 Субботник 12+
10.05 Моя планета 12+
11.35 Честный детектив 16+
12.05, 14.35 Х/ф "Пропавшая невеста" 12+
15.05 Это смешно 12+
17.55 Х/ф "Свадьбы не будет" 12+
20.30 Х/ф "Слабая женщина" 12+
00.25 Х/ф "Тариф "Счастливая семья" 12+

Воскресенье, 28 декабря
05.15 Х/ф "Семь верст до небес" 12+
07.20 Вся Россия 12+
07.30 Сам себе режиссер 12+
08.20 Смехопанорама 16+
08.50 Утренняя почта 12+
09.30 Сто к одному 12+
10.20, 14.20 Вести-Москва
11.00, 14.00 Вести
11.10 Клинская звезда 12+
12.10 Х/ф "Свадьба" 12+
14.30 Смеяться разрешается 16+
16.10 Х/ф "Вопреки весне" 12+
20.00 Вести недели
22.00 "Воскресный вечер" с Владимиром Соловьёвым 12+
23.50 Х/ф "Пять лет одной ночи" 12+
01.50 Х/ф "Сердце немецкого" 12+

Спорт 3-й канал

Понедельник, 22 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.25, 06.00 Х/ф "Пятый "Стиг". Возвращение в прошлое" 16+
16.10, 05.00 Эволюция 16+
17.45, 03.45 Большой спорт 12+
18.05 Х/ф "Смертельная схватка" 16+
21.30, 08.45 24 кадра 16+
22.00 Х/ф "Приказано уничтожить!" 16+
01.25 "Биатлон" с Дмитрием Губерниевым 12+
01.55 Баскетбол. Единая лига ВТБ. "Химки" - УНИКС (Казань). Прямая трансляция
04.05 Тайны. Уральский характер 12+
07.45 Смешанные единоборства. Суперкубок России 16+
09.15 Трон 12+
09.45 Наука на колесах 12+
10.10 Рейтинг Бершеды 16+
10.40 Х/ф "Сарыг" 16+

Вторник, 23 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.25, 06.00 Х/ф "Пятый "Стиг". Переворот" 16+
16.10, 05.00 Эволюция 16+
17.45, 01.05, 03.45 Большой спорт 12+
18.05 Х/ф "Отдел С.С.С.Р." 16+
21.35 Х/ф "Временщик. Переворот" 16+
23.20 Х/ф "Временщик. Танк Порошиньоны" 16+
01.25 Хоккей. КХЛ. "Локомотив" (Ярославль) - "Витязь" (Московская область). Прямая трансляция
04.05 Тайны. Уральский характер 12+
07.45 Профессиональный бокс. Дмитрий Сухотин (Россия) против Алонзо Стивенсона (Канада). Бой за титул чемпиона мира по версии WBC. Артур Бетербиев (Россия) против Джеффри Пейтон-младшего (США) 16+
09.40 Дуэль 12+
10.40 Х/ф "Сарыг" 16+

Среда, 24 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.25, 05.55 Х/ф "Пятый "Стиг". Провокация" 16+
16.10, 04.55 Эволюция 16+
17.45, 01.15 Большой спорт 12+
18.05 Х/ф "Отдел С.С.С.Р." 16+
21.35 Особый отдел. Контрразведка 16+
22.25 Полигон 16+
22.55 Хоккей. КХЛ. "Салават Юлаев" (Уфа) - "Авангард" (Омская область). Прямая трансляция
01.35 Х/ф "Охотники за карликами" 16+
07.40 Самые опасные животные 12+
08.10 Ять против силы 12+
08.35 Хоккей. КХЛ. "Северсталь" (Череповец) - "Динамо" (Москва) 12+
10.40 Х/ф "Сарыг" 16+

Четверг, 25 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.25, 06.00 Х/ф "Пятый "Стиг". Обман" 16+
16.10, 05.00 Эволюция 16+
17.45, 03.45 Большой спорт 12+
18.05 Х/ф "Клянёмся защищать" 16+
21.30 1944 г. Битва за Крым 12+
22.20 Тайны. Уральский характер 12+
00.10 Х/ф "Черта. Мутное дело" 16+
04.05 Народный автомобиль 12+
07.45 Смешанные единоборства. Fight Nights. Александр Шлеменко (Россия) против Ярубы Эномото (Швейцария) 16+
09.45 Полигон 16+
10.45 Рейтинг Бершеды 16+
11.15 Х/ф "Кавказар" 16+

Пятница, 26 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.25, 05.10 Х/ф "Пятый "Стиг". Охота на миллиард" 16+
16.10 Эволюция 16+
17.45 Большой спорт 12+
18.05 Х/ф "Клянёмся защищать" 16+
21.30 Х/ф "Охотники за карликами" 16+
00.50 Фигурное катание. Чемпионат России. Прямая трансляция из Сочи
01.50 Зырок и его команда 12+
02.55 Хоккей. Чемпионат мира среди молодежных команд. Россия - Дания. Прямая трансляция из Канады
06.50 XXI век. Эпоха информации 12+
07.50 Завтра нашего мира 12+
08.45 Хоккей. КХЛ. "Металлург" (Магнитогорск) - "Барыс" (Астана) 12+
10.50 Смешанные единоборства. "Битва героев". Александр Волков (Россия) против Рея Боутина (США) 16+

Суббота, 27 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.10 Диалог 12+
14.40 В мире животных 12+
15.10 Х/ф "ДМБ" 16+
16.50 Х/ф "ДМБ-002" 16+
18.10, 02.00 Большой спорт 12+
18.15 Задай вопрос министру 12+
18.55 24 кадра 16+
19.25 Трон 12+
19.55 Наука на колесах 12+
20.25 Х/ф "Временщик. Спасти Сталина" 16+
22.10 Х/ф "Временщик"
23.55 Фигурное катание
02.10 Биатлон. Прямая трансляция из Германии
02.55 "Биатлон" с Дмитрием Губерниевым 12+
03.25 Биатлон. Прямая трансляция из Германии
04.10 Х/ф "Три дня лейтенанта Крикуна" 16+
07.45 Дуэль 12+
09.30 Все, что нужно знать 12+
10.15 Профессиональный бокс.

Воскресенье, 28 декабря
13.00 Панорама дня. LIVE
14.10 Моя рыбалка 12+
14.55 В мире животных 12+
15.25 Х/ф "ДМБ-003" 16+
16.45 Х/ф "ДМБ-004" 16+
18.00, 00.45, 06.45 Большой спорт
18.20 Биатлон. "Рождественская гонка звезд". Масс-старт. Трансляция из Германии 12+
19.10 "Биатлон" с Дмитрием Губерниевым 12+
19.45 Биатлон. "Рождественская гонка звезд". Гонка преследования. Трансляция из Германии 12+
20.35 Х/ф "Курьерский особой важности" 16+
22.55 Волейбол. Кубок России. Мужчины. "Финал шестёрки". Финал. Прямая трансляция
01.05 Х/ф "Пранки: охота. Отступник" 16+
04.40 Х/ф "Шинок" 16+
06.55 Хоккей.
09.10, 09.55 Все, что нужно знать 12+
10.45 Человек мира 12+
11.10 Х/ф "Гостиница офицеры"

НВК 4-й канал

Понедельник, 22 декабря
06.00 «Алгыс күн сылгыларга»
06.30 «Дойдум дьоно» («Соболев» ТВ) 6+
07.00 «Саха сирэ» 12+
07.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
07.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.00 «Саха сирэ» 12+
08.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.30 «Якутия» информационная программа 12+
08.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
09.00 «Саилыр» 12+
09.45 «Дойдум дьоно» («Соболев» ТВ) 6+
10.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
10.10 «Дойдум дьоно» («Горбунов» ТВ) 6+
11.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
11.10 «Дойдум дьоно» («Абый» ТВ) 6+
11.40 «Урукку» 6+
12.10 «Дойдум дьоно» («Розыев чайка» ТВ) 6+
12.30 «Йөгөн прогноз» 6+
13.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
14.00 «Эфирдээх-сахалыы» анаан эфир 6+
17.30 «Тыаныыктар умуруйбат сылдьыбыт» 6+
18.00 «Саха сирэ» 12+
18.15 «Үгүү ньоҕоҕун» анаан эфир 6+
18.45 «Кулгеһин» 6+
19.00 «Саха сирэ» 12+
19.15 «Эн-суруйуоҥ» 0+
19.30 «Ыарахан ньымах» анаан эфирдээх ток-шоу 12+
20.00 «Бүлүү хаанын» прямой эфир
20.30 «Саха сирэ-Якутия» 12+
21.00 «Байанчаа» 0+
21.15 «Алтан тэлэн сахаан» 6+
21.45 «Sakha-card TV» 6+
22.00 «Йөгөн прогноз» 6+
23.00 «Саха сирэ-Якутия» программа 12+
23.30 «Үгүү ньоҕоҕун» 6+

Вторник, 23 декабря
07.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
07.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
07.30 «Якутия» информационная программа 12+
07.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
08.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.30 «Якутия» информационная программа 12+
08.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
09.00 «Чаҕылхай» 12+
09.45 «Эн-суруйуоҥ» 0+
10.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
10.10 «ТВ-спорт»: СӨ хаҥалыйа федерациятын Кубога 1 ч 6+
11.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
11.30 «Дойдум дьоно» («Марыгинан» ТВ) 6+
12.00 «Бабааны» 6+
12.30 «Йөгөн прогноз» 6+
13.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
17.30 «Хотугу сулуо» 6+
18.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
18.15 «Үгүү ньоҕоҕун» анаан эфир 6+
18.45 «Кулгеһин» 6+
19.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
19.15 «Эн-суруйуоҥ» 0+
19.30 «Сүрүннүк» 12+
19.45 «Тыа сирэ-оҕо тэрилэ» 12+
20.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
21.00 «Байанчаа» 0+
21.15 «Саха сиэнэ» 6+
21.45 «Богдгэнэр хаҥалтар» («Бырба» ТВ) 6+
22.00 «Йөгөн прогноз» 6+
23.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
23.30 «Үгүү ньоҕоҕун» эфир 6+

Среда, 24 декабря
07.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
07.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
07.30 «Якутия» информационная программа 12+
07.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
08.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.30 «Якутия» информационная программа 12+
08.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
09.00 «Ырыах-мас аймаҥнарыгар» («Бороҥо» ТВ) 6+
09.30 «Уотаа» 6+
09.45 «Эн-суруйуоҥ» 0+
10.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
10.10 «ТВ-спорт»: СӨ хаҥалыйа федерациятын Кубога 2 ч 6+
11.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
11.30 «Дойдум дьоно» («Хотугу Бүлүү» ТВ) 6+
12.00 «Бабааны» 6+
12.30 «Йөгөн прогноз» 6+
13.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
17.30 «Хотугу сулуо» 6+
18.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
18.15 «Үгүү ньоҕоҕун» анаан эфир 6+
18.45 «Кулгеһин» 6+
19.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
19.15 «Эн-суруйуоҥ» 0+
19.30 «Ф1 Спортивный» 6+
19.45 «Диалог с известным» прямой эфир 12+
20.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
21.00 «Байанчаа» 0+
21.15 «Сүрүннүк сайдыыта» 6+
22.00 «Үгүү ньоҕоҕун» 6+
23.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
23.30 «Үгүү ньоҕоҕун» эфир 6+

Четверг, 25 декабря
07.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
07.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
07.30 «Якутия» информационная программа 12+
07.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
08.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.30 «Якутия» информационная программа 12+
08.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
09.00 «Т.О.Ю» интерактивный курс 6+
10.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
10.10 «Дойдум дьоно» («Хотугу Бүлүү» ТВ) 6+
10.40 «Эн-суруйуоҥ» 0+
11.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
11.10 «Дьоргеҥ на фоне звезд» 6+
12.00 «Дойдум дьоно» («Хаҥалас» ТВ) 6+
12.30 «Үчүгэйдик бу сирэ» 6+
13.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
17.30 «Хотугу сулуо» 6+
18.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
18.15 «Үгүү ньоҕоҕун» анаан эфир 6+
18.45 «Кулгеһин» 6+
19.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
19.15 «Эн-суруйуоҥ» 0+
19.30 «Ф1 Спортивный» 6+
19.45 «Диалог с известным» прямой эфир 12+
20.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
21.00 «Байанчаа» 0+
21.15 «Сүрүннүк сайдыыта» 6+
22.00 «Үчүгэйдик бу сирэ» 6+
23.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
23.30 «Үгүү ньоҕоҕун» эфир 6+

Пятница, 26 декабря
07.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
07.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
07.30 «Якутия» информационная программа 12+
07.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
08.05 «Сагаалган-Новый день» 6+
08.30 «Якутия» информационная программа 12+
08.35 «Сагаалган-Новый день» 6+
09.00 «Хаҥас дьыалар» 12+
10.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
10.10 «Алтан тэлэн сахаан» 6+
10.40 «Эн-суруйуоҥ» 0+
11.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
11.10 «Сахалыгыс» 12+
11.40 «Ааҕ-суруй мас» 6+
12.30 «Үчүгэйдик бу сирэ» 6+
13.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
18.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
18.15 «Үгүү ньоҕоҕун» анаан эфир 6+
18.45 «Кулгеһин» 6+
19.00 «Саха сирэ» информационный бөлүк 12+
19.15 «Эн-суруйуоҥ» 0+
19.30 «Дойдум дьоно» («Тыатта» ТВ) 6+
19.45 «Саилыр» 12+
20.30 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
21.00 «Байанчаа» 0+
21.15 «Тыаныыктар дьоҕур» 6+
22.00 «Үчүгэйдик бу сирэ» 6+
23.00 «Саха сирэ-Якутия» информационная программа 12+
23.30 «Үгүү ньоҕоҕун» эфир 6+
00.00

Суббота, 27 декабря
07.15 «Чыгыан буулт» 6+
07.25 «В мире республики»
08.00 «Время действовать» 6+
08.15 «Дойдум дьоно» («Абый» ТВ) 6+
08.45 «Тыа сирэ-оҕо тэрилэ» 12+
09.30 «Sakha-card TV» 6+
09.45 «Эн-суруйуоҥ» 0+
10.00 «Аҕыйах сылдьар» («Мунах» ТВ) 6+
10.30 «Чаҕылхай» анаан эфир 12+
11.15 «Испит ньымыт» 0+
12.00 «В мире республики» (ТВ «Саскар») 6+
12.30 «Вестник 01» 6+
12.45 «Дойдум дьоно» («Хотугу Бүлүү» ТВ) 6+
13.00 «Ырыах-мас аймаҥнарыгар» («Бороҥо» ТВ) 6+
13.30 «Саха Сирэ Кунгаскуо» 6+
14.15 «Үчүгэйдик бу сирэ» 6+
15.15 «Кордум тыа, ыраатым тыа...» 0+
15.45 «Будем вместе» 12+
16.30 «Кулгеһин» 0+
17.00 «Кунгаскаа эрдэ» 0+
17.15 «Ф1 Спортивный» 6+
17.30 «Испит ньымыт» 0+
18.15 «Уолан» 6+
18.30 «Гевин» 6+
19.00 Розыгрыш призов от ОАО «ЯГДК» по акции «Автобонус» прямой эфир 6+
19.30 «Ааҕ-суруй мас» 6+
20.00 «Охотники рыбачат в Якутии» 6+
20.30 «Якутия. День за днем» информационная программа 6+
21.15 «Сэхэ туһугар...» телевизионный сериал 6+
21.30 «Сардаана» 6+
22.00 «ТВ-спорт»: «Молодая гвардия» общественно-политической хаҥалыйа хаҥалыйатыгар анаан курдуйбат 6+
23.00 Концерт народных инструментов 0+

Воскресенье, 28 декабря
07.45 «ТВ-фонд»-тыа» 0+
08.15 «Тыаныыктар дьоҕур» 6+
09.00 «Кинэ Бөҕүгэ уонна бүгүн» («Бороҥо» ТВ) 6+
10.00 «Хотугу сулуо» 6+
10.45 «Прогресс» 6+
11.15 «Испит ньымыт» 0+
11.45 «Дьол кулубуннара нуурбуйнарыгар» 6+
12.30 «ТОК» интерактивнай бөлүк 6+
13.30 «Якутия. День за днем» информационная программа 6+
14.15 «Үчүгэйдик бу сирэ» 6+
15.15 «Дойдум дьоно» («Хаҥалас» ТВ) 6+
15.45 «Сэргэлээх сэргэлээх» 6+
16.30 «Тыаныыктар умуруйбат сылдьыбыт» 6+
17.00 «Билии сырыыс ыарыыр-ыгыйар» 6+
17.30 «Дойдум дьоно» («Ньурба» ТВ) 6+
18.00 «Испит ньымыт» 0+
18.30 «Sakha-card TV» 6+
18.45 «Гевин» 6+
19.15 «Хаҥалыйа Бөлөх» розыгрыш призов от «Алмазгеолого» прямой эфир 6+
19.30 «ТОК» интерактивнай бөлүк 6+
20.30 «Саха Сирэ Кунгаскуо» информационный бөлүк 6+
21.15 «Уруккуо» анаан эфир 6+
21.45 «Бабааны» 6+
22.15 «Дойдум дьоно» («Амма» ТВ) 6+
22.45 «ТВ-спорт»: Бөҕүгэ чемпионат 6+

“Охота и рыбалка” РАСШИРЕНИЕ

Дорогие жители с. Чурапча, мы рады сообщить вам об открытии нашего филиала магазина “Охота и рыбалка” магазин “Бэргэн”, в торговом центре “Четыре сезона” **по адресу. с. Чурапча ул. Ленина 47, 2-ой этаж. Режим работы 10 ч. до 18 ч., обед 13-14 ч.**

В продаже имеется широкий выбор зимней одежды. **Телефон: 8-914-233-24-26.**

БИЛЛЭРИИЛЭР / ОБЪЯВЛЕНИЯ

- Сырдык дьүүнүнэн, „Х“, „С“ бэчээттээк, сиэлэ уонна кутуруга сарбыллыбыт от уонна сиэр дьүүнүнэн, „Т“ бэчээттээк атыыр сонноос сүттүлэр. Ким көрбүт биллэрэриигэр.

- Тыны убаһалары, сонноолоһу атыылыыбыт.

- ПВР400 рулоннай прөһи, юшиктаах куну (135 тыһ.солк.), сеньжнай оборудованиены, лесовоз бырысыабы атыылыыбыт.

Биллэр тел.: 8-914-280-40-62, 8-968-151-79-56.

***

Интэриниэт томторугар чаайынай дьиэни атыылыыбыт. Булуустаах, сарайдаах, баанньыктаах, икки гаражтаах, Сыалҕа 1600000 солк. **Тел.: 8-964-077-23-60.**

***

УАЗ бырысыабын атыылыыбын. **Тел.: 8-964-421-37-23.**

***

Суоллык толору хаачыллыыстаах дьиэ атыылаһабын. Телефуорун тута толоһобун. **Тел.: 8-984-116-01-45.**

Хаҥылы нөҥүлүгүн олохтоохо

ПАРФЕНОВ Василий Михайлович

ыраах ыарыытын олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэлэр:

- Парфенов Василий Михайлович олохтон туораабытынан бэйэ дойдуларыгар Парфенова Мария Михайловнаҕа, бары чугас аймахтарыгар Хаҥылы нөҥүлүгүн дьаһалтата, бөлөхтөөннөрин Сэбиэтэ.

- Парфенов Василий Михайлович олохтон туораабытынан биирэ үөрэммит табаарыстарыгар Парфенова Мария Михайловнаҕа Хаҥылы оскуолатыгар биирэ үөрэммит уоттаах олохтоохтор.

Чурапчы нөҥүлүгүн олохтоохо, педагогическай үлэ уонна тыыл бөлөхтөө

ЭВЕРСТОВА Марфа Семеновна

олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэлэр:

- Эверстова Марфа Семеновна олохтон туораабытынан кыһыгар Маркова Марфа Еремеевнаҕа Чурапчы нөҥүлүгүн дьаһалтата.

- Эверстова Марфа Семеновна олохтон туораабытынан уолуттар, Хаҥылы нөҥүлүгүн олохтоохор Марков Иван Еремеевичка, кини дьиэ көрдөөннөр, бары аймахтарыгар Хаҥылы нөҥүлүгүн дьаһалтата.

- Обуунускай уулуоса кырдьаҕас олохтоохо Эверстова Марфа Семеновна олохтон туораабытынан оҕолоругар, сиэнэриэр, аймахтарыгар ыксаллаах Г.Е. Попов, С.В. Неустроев, Н.Н. Окоемпиков, Н.И. Попов, С.Е. Миткеев, М.И. Соловьев уонна кини оҕолоро.

- Бүтүкпүр саастара Эверстова Марфа Семеновна олохтон туораабытынан кибиитэриэр, оҕолоругар, сиэнэриэр Сылгыстан Маппыс уонна кини оҕолоро.

- Таптыыр ийэтэ, эбэлэрэ Эверстова Марфа Семеновна олохтон туораабытынан кыһыгар, биирэ үөрэммит доҕотторугар Маркова Татьяна Еремеевнаҕа, сиэнигэр Айталга Хаҥылы оскуолатыгар 1975с. выпуһа.

- Таптыыр ийэтэ, эбэлэрэ Эверстова Марфа Семеновна олохтон туораабытынан кыһыгар, биирэ үөрэммит доҕотторугар Маркова Марфа Еремеевнаҕа, сиэнигэр Хаҥылы оскуолатыгар 1978с. выпуһа.

Хаҥылы нөҥүлүгүн олохтоохо

МАКАРОВ Дмитрий Алексеевич

олохтон туораабытынан кутурҕаннарын тиэрдэлэр:

- Макаров Дмитрий Алексеевич олохтон туораабытынан көрдөннөр, оҕолоругар, биирэ тереебүттэриэр, бары чугас дьонуттар Хаҥылы нөҥүлүгүн „Монолежный“ түөлбэтэ.

- Таптыыр көрдөө, аҕалара Макаров Дмитрий Алексеевич олохтон туораабытынан биирэ үөлүгүбит коллегаларыгар Макарова Ньоргуяна Владимировнаҕа, оҕолоругар Айаалга, Уйаҥа, Думаҥа, биирэ тереебүттэриэр Болот Боотур аатынан Хаҥылы орто оскуолатын коллектива.

- Биирэ үөрэммит табаарыстара Макаров Дмитрий Алексеевич олохтон туораабытынан көрдөннөр Ньоргуяна Владимировнаҕа, оҕолоругар Айаалга, Уйаҥа, Думаҥа биирэ үөрэммит оҕолоро, кылаас салайанныта В.А. Федоров.

Сурутуу - 2015

САҢА ОЛОХ

Убаастабыллаах Чурапчы улууһун олохтоохторо, “Саҥа олох” хаһыат аҕаааччылара!

Кэлэр 2015 сыл бастакы анарыгар “Саҥа олох” хаһыакка сурутарга тиэтэйиҥ. Сыл анарыгар сурутар сыаната 480 солкуобай. Почта бары отделениеларыгар суруттарыаххытын сөп, ону таһынан 41-225 нүөмэргэ эрийэн тэриллэҕитигэр почтальону ыҥыран сурутууну ыытыаххытын сөп.

Эйиилли *“Саҥа олох”* хаһыат олус интэриэһинэй буолуо, ол курдук баар сыһыарыыларга эбии **“Урбаанньыт”** диэн предпринимателлэргэ анаммыт сыһыарыы эбии тахсыа, маны таһынан бэлиэ дааталары баттаһа тахсар нүөмэрдэринэн тустаах маҕаһыыннарга **“ЧЭПЧЭТИИ КУПОННАРА”** тарҕаныахтара. *“Саҥа олох”* хаһыакка бэриллибит биллэриилэр, рекламалар хаһыат “sanaoloh.ru” сайтыгар баар “Стена объявлений” страницатыгар эбии ууруллуо.

Курдук буоларын курдук эйиги эрэллээк доҕоргут, ыытыҥ кэпсээннньиккит бу суруттуу тэмэхтэриэн сүүйүүлээк оонньуу ыытыа. ***СУРУН БИРИИСТЭР – ҮС УСТУУКА 10 000 ТЫҺЫЫНЧАЛААХ СЕРТИФИКАТТАР.*** Маны таһынан ыра эрээри олус туһалаах бириистэр элбэхтэр.

“Саҥа олох” хаһыакка сурут, сайдыы суолун тутус!

Кэриэстэбил

ЭЙЭҔЭС МИЧЭЭРЭ СЫРДЫГЫНАН СЫДЬААЙЫА…

Дьыҥа-хаан ыйаах кытаанах. Кини олохо соҕуччу да дьаһайыах сөп, сороҕор ыараханы комитэн үгүрүйүн эмиэ сөп…Бу ыйаах эмиэ бичиги дьиэ көрдөөннэ соҕуччу кэпсэ, таптыыбах көрдөммин, аҕыйыгы, эйгэбитин, убайбытын, аймахпытын **Саввин Афанасий Николаевичы** бу дьыл сэтинньи 12 күнүгэр быстыан ыраах барда.

Бичиги аҕыйыт 1946 сылааҕыса сэтинньи 17 күнүгэр Мыҥыраайы бөҕүөлүгэр Варвара Тимофеевна уонна Николай Филиппович Саввиннар дьиэ көрдөөннөриэр бастакы оҕонон күн сирин көрбүтэ. Икки эбэ, ийэлэх аҕа сылгас таптыыларыгар бигэнэн, Амма ойуус ыраас уутуттар сөҥүлэрэн, кыльыгырас кумаҕар оонньоон, оҕо саҥа дьоҥноохтук аастыта.

Оҕо эрдэҕиттэн сурдээк сөмөй, көрсүө этэ. 7 саастар Мыҥыраайы 8 кылаастаах оскуолатыгар үөрүү кинрбитэ. Бары уеттиннэмэтэрин курдук пионер, комсомол саастарын аастыта. Афоня бэйэтин кыанар этэ, оскуола саҕаттан туспуунан, ыспейбэтэхтэн дьарыктаммыта. 1967 сылааҕыса Дирин орто оскуолатын бүтэрбитэ. Ол кэнэ биирэ үөрэммит доҕотторун олус истиэнник саныыра. Оскуоланы бүтэрбиттэрэ 45 сылыгар анаан, Өлүүсү остуолбаларыгар баран күүлэйдэн, дуоһуйа сыыһаан кэпситтэрин астыыр да этэ…

Иҥэ дойдутугар ыпык нөҥүн толорон, Свердловскайга Сэбиэской Армия кэккэтигэр ситиһиилээхтик сулуусталаммыта. Армияҕа сылдьан, суоттар иҥэтин баҥыыбыта. Ол иҥэ табаарыстара кинини «Байыаннай суоттар» диэн аатыыллара. Аҕыйыт ол кэмтэн массыына уруулуттан ыйыппын ааарбакка, үтүө суобастаахтык 47 сыл үлэлээн кэлбэ.

Массыына нөҥүс турутун үчүгэйдик биэрэ. Арыс маршруттаах улахан массыыналарга үлэлээбэтэ. Кини массыынатын түүн-күүн аҥаарыбакка онтосторо, курдук ыраас, молдьун айаннаах бөлөмнөөх буоллара. Ол курдук, коллегалара, доҕотторо Иван Петрович Харитонов, Илья Петрович Ефимов, Афанасий Дмитриевич Аркаков, Семен Михайлович Ноев, Владимир Афанасьевич Хастаев буоллаҕар, курдан дьыла республика арыс улуустарытан оту тийиннэ, арыс таҥаҕын таҥыыта күргүөмнүостик үлэлэбиттэрэ. Оннолорго суоннис куһаҕана, саппаас чаас аҕыйаҕа, күнүстэри-түүннэри токтообокко сүүрэргэ үтүө ыарахаттары үөскэтэрэ. Улахан Карл Маркс сокуос оройуону бөҕө ньаа тэнийэн сылаҕа. Мыҥыраайыттан Чыаппараҕа диэри балайда уһун сири айаннаабыллара. Ити кэмнэ Амма ерүүнүн таһаҕас бөҕө кэлэрэ. Сайынын хас да күүн сутту айаннаан, бадарааны ортотуттан көтөн үтүө үлэни толорбуттара. Суоппардар сурун сорукпарынан үлэҕэ кэхтээх буолуу, доҕоттуу сыһыан, бэйэҕэ ирдэбилэннэх буолуу этэ.

Бичиги аҕыйыт ситиһиилээх үлэлэн түмүгүнэн, Карл Маркс аатынан, Мыҥыраайы сокуостар элбэх наҕыраллаарын ылбыта, 6 төгүл бу сокуостарга чемпион суоппар аатын сүкпүтэ, шефтээх Нерюнгри куорат биримийэтин лауреата буолбута. 9-с, 10-с,11-с пятилеткалар ударыйыыларыгар, хас да төгүллээх социалистическай куоталайыы кыайыыларыгар буоллаҕаабыта. Коммунистическай үлэ ударыйыыларыгар Бүтүн Союзтааҕы комсомол Кини комитетин «Молодому передовику производства» бэлиэтэ уонна Бочуотунай грамотатынан наҕараадаламмыта. Монголия народнай республикатын 7-с пятилеткатын ударыйыыларыгар буолбута. Карл Маркс уонна Мыҥыраайы сокуостар Бочуоттарын кинигэтигэр киллэрилиннибэтэ. Улуус үрдүкү наҕараадатынан Бочуотунай грамотатын 2 төгүл ылбыта. Үлэ бөҕөтө, Саха Республикатын тыатын хаһаайыстыбатын бөлөҕө, Саха Республикатын автотранспортын бочуоттаах үлэлэтэ.

Бичиги 1972 сылааҕыттан ыал буоллун, 42 сыл устата ситиһиилээх-эйгэлээх олорон кэлбиппит. Аҕыйыт улахан дьиэ көрдөөн аҕа баһылыгын эбэтинэйин бөҕөтүн үтүө хомуйбуттаан, үчүгэй майгытынан сиэрэлээх олорон аастА. Таҥыт курдук 2 уол, 2 кыыс оҕолор таптыыллаах аҕалара, 4 сиэн эйгэлэрэ буоллар диэлэ билбитэ.Оҕолоругар, сиэнэриэр уйаҕас дуоҕалаах, молдьун кинилэр үчүгэй дьон буоллаларыгар үтүө баҕа санаалаҕа.

Афанасий Николаевич кини быһыытынан эйэҕэс-сайаҕас буолан эйбэк доҕоттордоохо, туруу үлэһит буолан, биирэ үлэлиир дьонуттар уоскалаларыгыттаҕа, молдьун хомуйбут буоллара. Бичиги дьиэ көрдөн тулалыыр эйгэбит дьахтар аймах. Оннооҕор кини курдук кемолөөр, сайын эрэ буоллар кинилэри сир астарга сүрүн кинилэрэ, ыраас кыһалҕаларын биир хостыла суох толорор табаарыстара этэ. Ол иҥэн молдьун кинилэр үөрэлиэриттэн , мөхтөлөлөриттэн астынар этэ. Аҕыйыт дьахтар аймаҕы наһаа убаастыыра, ийэбитигэр ураты испит сыһыаннаах, молдьун кемолөөн сылгыахчы.

Биирэ тереебүттэриэр улахан убай буолан, ыал дьон буоллаларыгар курдук кемолөөр үтүө үгэстээх. Дьиэлээк убай хомобура кинилэр биир этэ. Күтүөт быһыытынан бу орто дойдуга олох сирдэрбэккэ барда. Ол курдук, көрдөөн, эйгэйдэн ыытыахха, биирдэ куоҕаныык эппэккэ, унуох туһугутар эйгэйдэрэ олус мөхтөлөөх бу сиэрэн барбыта. Барыы аймахтар кинини үтүө эрэ кэпсиннэн, күнүү күтүөтүнэн биилэлэр.

Аҕыйыт барахсан бу үйэ ыарахан ыарыытын кытта 13 сыл устата оскуһан кэлэ. Маннык ыарыйах мөлтөх тура, хамсыы сылгыыхтаах диэн ойдуурэ, ол иннитэн иннитин үлэлээн арааргаах сылгыахтаабыта.

Амма Эбэ наҕыл сүүрүгүн курдук кинэ холку майгыннаах, ийэлэх аҕатын көрдөс тылларын толорон, дьиэҥин олоҥу олорбут таптыыллаах көрдөммин, аҕыйыгын, эйгэбитин, убайбытын, аймахпытын сырдык, ыраас мичээрин хаһан да умнуохтут суоҕа, эйэҕэс мичээрэ сылгыйыннан кэлиэ сылгыыҥа...

Көрдөө Мария Михайловна, оҕолоро, сиэнэлэрэ, биирэ тереебүттэрэ, аймахтара.

Кылаабынай редактор – **А.А. ЗАХАРОВ.**
Эйгэлээтэлэр сыыстаргор, сурук отдела – **Е.Г. МАКАРИНСКАЯ.**
Экономика, спорт, тыа хаһаайыстыбатын отдела – **А.М. СЛЕПЦОВ.**
Корреспондеттэр – **Н.Н. ПУХОВА, С.А. ЖЕНДРИНСКЭЙ.**
Корректор – **В.Н. ПЕТРОВА.**
Таҥаччы – **Л.К. ПОПОВА.**
Бөлөхтөөннөрүн – **С.А. ПАВЛОВ, Ф.А. ПРОТОДЬЯКОНОВ.**

Тэриллэн таһаараччылар: СР Правительствата, Чурапчы улууһун “Саҥа олох” редакционнай-издательскай холбоһук автономнай учреждение. Российскай Федерация Роскомнадзор СР управлениятыгар 2012 с. күлүн тутар 15 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ – **ПИ №14-0238.**

АДАРЫСПЫТ: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 “а”. **Телефоннарбыт:** редактор – 41-332, отделлар – 41-265, 41-358. **E-mail:** sanaoloh@mail.ru, **сайт:** sanaoloh.ru

Бэчээккэ сакаас: № 183 (11002) Тираж 1450. **Хаһыат сыаната:** 10 солк.

Саҥа олох

Ампар сурунар тиэтэр сиэнэ редакция позициятыгар молодыо ол түбэтэ буолбатах. Суруккалыйдар чилыларын, фактыларын, тыкыннарын ампар тус бэйиэтэлэр.

Хаһыат бэчээкэ бэриллэр графика: 16 ч 00 м. **Бэчээккэ бэрилиннэ:** 16 ч 00 м. “Саҥа олох” редакционнай-издательскай холбоһукка 19.12.2014 с. офсеттаа бэчээттэнэ.
Адарыыта: 678670, Чурапчы сэл., Карл Маркс уул., 26 “а”. **Индекса:** 54907. Хаһыат надиалэҕэ устэ: оттуорунньукка, чэллиэргэ уонна субуотаҕа тахсар.